

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an 24 cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "

Nr. de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prime
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Blăstămățiile dela Bocșa.

(*) Protestăm cu toată energia împotriva blăstămățiilor ce se petrec în cercul electoral al Bocșei. Asta nu mai este alegere pentru parlament nici libertate garantată în constituție, ci administrația comitatului își face de cap, vrea să întrecă pe muscali.

Introducerea blăstămățiilor a început prin terorizarea otelierilor, cari n'au dat adăpost și de mâncare celor-ce luptă acolo pentru candidatura națională. Au fost escortați — după-cum se știe — cetățeni onorabili și pacinici, numai pentru-că ei sunt aderenții partidului românesc. A urmat apoi șicanele administrative de tot felul, ca astfel alegătorii să fie înfricați. Se vede însă, că și așa, chiar oamenii stăpânirii, nu au speranță să învingă. S'a recurs deci la apucături și mai detestabile. Bărbaților de încredere ai candidatului partidului național nu li-se permite să umble și să angajeze trăsuri, pe când oamenii stăpânirii împart bani și de trei-ori cât se plătește pentru trăsura, ne mai vorbind de pomana care se face între patru ochi. Adunarea convocată (la Bocșamontană) pentru înainte de ameazi, s'a permis numai după ameazi, să țină astfel în ger sute de români adunați s'asculte dornici glas românesc.

Toate aceste cu *cinci zile înainte de alegeri*.

Își poate închipui ori-cine cam ce a putut să se petreacă ieri noapte și ce s'o fi petrecând azi noapte, în ajunul zilei de alegeri.

Vom da despre toate amănunte, căci am trimis la fața locului un redactor al nostru.

Se poate constata însă chiar de p'acum, că guvernul nu se ține de vorbă. Zadarnic contele Andrassy Gyula a făgăduit dlui Coriolan Brediceanu, că va ordona să fie respectată libertatea alegerii, cele ce se întâmplă desmint tot, ori mai bine: confirmă, că vorbele referitoare la măsurile luate »pentruca alegătorii români să nu fie terorizați« însemnează ceea-ce ziceam noi!

Administrația politică se folosește adevărat de toate apucăturile pentru a smulge cu desăvârșire și cu forța pe alegătorii de sub influența morală a fruntașilor români. Când nu lași pe câte un fruntaș țaran ori pe învățator și preot, să comunice cu alegătorii, când oprești pe bărbații partidului român, să aducă pe alegători la centrul de alegere, asta însemnează suspendarea libertății electorale. Cu bani, făgădueli și teroare, se va putea strânge o partidă oare-care și pe seama guvernului. Pentru a învinge deci, e destul să împiedece venirea la alegere a comunelor fruntașe, iar pentru asta nu-i nevoie să se tragă cu pușca, să se facă siluire asupra masei, ci (recunoaștem că Andrassy îmblânzește moravurile!) e destul să se zădărnicească strângerea românilor buni, prin sus arătatele apucături.

Denunțăm opiniei publice această mișelie, iar cât despre frații români din cerc, ne place a crede, că ei vor trece cu isbânda și peste această grea încercare. Și fruntașii cu știință de carte și masa mare a popoului, așa știm, e conștientă de însemnătatea acestei alegeri, care trebuie să fie nu numai un răspuns la adresa acelor, cari au nimicit mandatul dlui Brediceanu, ci mai pre-

sus de toate, să fie o învățătură pentru guvern, care crede să ne învingă prin astfel de mârșave apucături.

Vorbirea lui Prade, ministrul austriac, rostită la Reichenberg, înaintea alegătorilor săi, este viu comentată de presa austriacă, ba chiar și de cea maghiară. Ministrul și-a exprimat mai înainte de toate bucuria că s'a pus capăt unui parlamentarism de clasă și prin inaugurarea sufragiului universal s'a dat puțința unei cărmuiri cu adevărat a popoului. Parlamentele trecute, eflucse a tot felul de târguiești, se obicuiseră în toate cu provizoratul, cu trăgănarile, cu octroarea, când pe cale parlamentară nu se putea isprăvi nimic. Viitorul Reichsrath însă, cu deputați aleși de poporul ajuns în deplină posesie a dreptului electoral, este chemat să inaugureze în toate un spirit ce ținește la definitiva rezolvare a atâtor lucruri de importanță pentru monarhie. E de însemnat în-deosebi acea parte a vorbirii lui, unde a spus că ori se va încheia cu Ungaria o tranșacție mai favorabilă și mai stabilă, ori se ajunge la o ruptură economică. Ziarele maghiare constată că dr. Prade, în ceea-ce privește convențiile economice, s'a arătat mai radical decât cei mai radicali maghiari: el nu se simte dator a respecta relațiile comerciale nici măcar până la 1915, până când au valoare convențiile cu străinătatea, ci dacă ungerii nu cedează, rupe cu ei legăturile actuale economice.

»Budapesti Hirlap« dela 12 c. o spune, că dacă e să se ia în seriozitate cele ce a declarat ministrul austriac, apoi Ungariei nu-i rămâne decât să se îngrijească de bancă națională maghiară (separată), de administrarea separată a dărilor de consum și a altor instituțiuni ce trebuie a se face în caz dacă guvernul austriac ține să se facă politica preconizată în vorbirea lui dr. Prade.

Patriarhul Brancovici, luat la țintă de radicali, este tot mai tare apărat de

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Nunta din Văleni.

(Drama lui Brociner.)

De Horia Petra-Petrescu.

De sigur Vă va interesa să auziți ceva despre drama aceasta, care s'a jucat mai anii trecuți pe scenele teatrului german și care tractează un subiect din viața noastră românească. Aceeași curiozitate m'a stăpânit și pe mine, când am cetit zilele trecute repertoriul teatrului Battenberg din Lipsca și am dat de premiera »Nunta din Văleni«.

Teatrul Battenberg e o instituție culturală de mână a treia. Când am sosit pentru prima oară în Lipsca, am cercetat toate teatrele din oraș și după Neues și Altes Stadt-Theater, Schauspielhaus, Neues Operetten-Theater, scenele cele mai de seamă, am azistat și la o reprezentație dela Battenberg. Piesa — o comedie franțuzească — s'a jucat atât de ridicol, de prost, încât mi-am propus să nu mai merg nici când în localul acesta.

Holărîrea mi-am schimbat-o îndată ce am cetit anunțarea »dramei« amintite.

»Die Hochzeit von Valeni«, căci așa se chiamă piesa în original, a făcut oareș-care zarvă prin anii 1889—92. A fost jucat pentru prima oară — ca premiera-premierelor — pe scena teatrului Deutsches Volkstheater din Viena. Teatrul acesta își deschisese de curând porțile publicului (1889) și după câteva săptămâni, apare pe afișul teatral »H. v. V.« cu Adela Sandrock în rolul principal — al Sandei.

A. Sandrock se remarcase pe scena teatrului din Viena — după un succes frumuseț în »Cazul Clémenceau« de Dumas — fiul — dar renumele de mai târziu al artistei dramatice olandeze își ia începutul cu »Nunta din Văleni«, în care a creat rolul țigancei Sanda.

Piesa s'a jucat în Viena pentru prima oară, în 28 Noembrie 1889 și mulțumită, reclamei evreiești, s'a susținut pe scenele din Viena, Berlin și din provincie timp mai îndelungat.

Din cuprinsul, pe care-l voi uchița pe scurt, Vă veți putea convinge despre valoarea literară a acestui product al d-lor Ludvig Ganghofer și Marco Brociner.

Dar înainte de a începe vreau să vă mai spun impresiile din teatrul Battenberg. Teatrul poate cuprinde vre-o 8—900 de persoane — spectatori aleși pe sprânceană. Un adevărat teatru de mahala, cum se găsește atâtea în Viena, Berlin și cum se vor găsi de sigur și mai multe în Paris. Prețurile sunt oribile de mici. Locul dintâi 80 de Pfenici, (96 bani) o loje-balcon 1 marcă și așa mai departe tot mai puțin până la 30 Pfenici. Publicul e îngăduitor la extrem. Recordul piezilor îl au melodramele.

Aici vin fetele de prăvălii și gazdele studenților, aici cafele de prin librăriile și tipografiile orașului. Cei mai mulți își aduc mâncarea de acasă — căci se află și locuri la mese puse — scot fără de nici o sinchiseală pachetul din buzunar și mănâncă și — rid.

Dar ascultați cuprinsul piesei noastre. Actul întâi. Castelul Bănești, odaia de fumat a familiei Dumitru Fortunat. Mobiliatură elegantă, o risipă de oglinzi și covoare. Familia mănâncă în odaia de alături. Se aude larmă veselă. Apare

Moritz Grünspecht, pe lângă toate protestările servitoarei, vrea să vorbească îndată cu boierul. Înțelegeți: Moritz Grünspecht nu mai poate aștepta plata celor 300,000 de fr., cu cari îi datorește Fortunat. Boierul vine dela masă, e agitat, plin de grije, n'are de unde plăti, îl roagă să aștepte încă, căci are o idee: o să-și căsătorească fiul, care s'a întors zilele astea dela studii din Germania, cu dsoara Pia, fata milionarului Bogdan, fostul ministru.

Dar vine dela masă și Ionel, fiul lui Fortunat și mamă-sa și Pantasie Ciucu, procurorul.

Convorbirea se întrerupe brusc, evreul se uită odată suveran peste întreaga societatea și urmează servitorului. Ați înțeles de nou: evreul Grünspecht îi are în buzunarul cel mic pe toți oamenii ăștia, o vorbă și se dau peste cap. Părînții nu voesc să facă cunoscută lui Ionel starea lor. O, și cât îl plac, cum îi umblă în călcăi!

Ciucu ăsta-i omul naibii. Fără de nici un scrupul. Urît de mama focului, cu o gheabă în spate, mic de statură, cu nește ochi infernali — un fel de Richard al III-lea în ediție mai mică, românească. Are cinismul lui Bel Ami și șiretenia eroilor din romanele în sute de fascicole.

Ionel e idealistul la extrem. În naivitatea sa își desfășoară planurile înaintea lui Ciucu, cum va munci, cum va ridica poporul, cum se va întrepune pentru dânsul — la toate aste însă domnul Ciucu îi rîde în față cu un rîs sardonice de Mefistofel, nu rîs, care vrea să zică: »O să-ți iașă părul prin căciulă, băiete!«

Din vorbă n vorbă ajungem și la Văleni. A acum am dat de subiectul adevărat! La Văleni se află și țigancă Sanda. Sanda, fata lui Barbu, lăutarul. Și vedeți, Sanda asta a fost cu lipiri

celelalte partide sârbești și de presa maghiară. Astfel ziarele maghiare de ieri publică un comunicat primit dela Carloviț în care se spune, că ședințele congresului au trebuit suspendate din cauză că prelații și partidul moderat nu mai vor să asiste și să dea congresului prilej de ședințe nedemne, iar nu cum respândiseră vestea radicalii, că s'ar fi trimis adecă patriarhului vorbă, că sub prezidenția lui nu mai țin ședință.

Simpatiiile germanilor din Austria, pentru români.

Dr. Schneider, deputat și consilier comunal al Vienei, care se găsește de câteva zile în București a făcut unui redactor dela ziarul »Țara« declarațiuni importante, cu privire la frumoasa impresiune ce au făcut la Viena reprezentanții comunei București.

Din aceste declarațiuni, comunicate sub formă de interview, extragem următoarele părți semnificative pentru viitorul politic al popoarelor balcanice:

»Ținem să se știe, că între germanii din Austria și românii de pretutindeni există o legătură firească, mai puternică decât ori-ce alianță. Nimeni nu se va putea atinge de români, fără a ne avea și pe noi alături de dânșii. Cei din Budapesta cred, că pot face nepedepsiți ori-ce în contra celor trei milioane de români și să orienteze politica externă a Austriei după interesele lor. Ei bine, asta nu va fi, nici odată nu. Elementul român este de o valoare întreită pentru idealul nostru, al Austriacilor, decât elementul maghiar. Am ajuns să recunoaștem importanța românismului în Orient și suntem hotărâți ca politica noastră orientală s'o facem mână în mână cu România«.

Dr. Schneider a ținut să releveze un punct însemnat din politica de până acum a monarhiei vecine și anume, că primirea entusiastă ce s'a făcut la Viena delegaților români, a fost ca să risipească în mare parte

impresiunile lăsate de politica dușmănoasă a contelui Golucowski în chestiunea românească din Macedonia.

Alegerea dela Bocșa.

Dispozițiuni în privința alegerii. Alegerea va avea loc în 14 Februarie n. în Bocșa-română Votarea se va face la 3 comisii.

Presidentul alegerii și al comisiei I de scrutiniu este dl Sussich, notar public regesc în Caransebeș, notar: Stîch jun. vice-notar în Bocșamontană.

President substituit al alegerii și presidentul comisiei II de scrutiniu: Dr. Tabajdi, protonotar comitatens în Lugoj. Notarul comisiei II: Dr. Kardhordó, practicant administrativ în Lugoj.

President al comisiei III de scrutiniu: Bene, inspector la Societatea căilor ferate a. u., în Ocna-de-fer. Notar: Iser, cassar la Societatea căilor ferate a. u. în Ocna-de-fer.

Președinți substituți ai comisiunilor de scrutiniu: Blaschuty, Ieronim Pascu și Nestor Damșa. Notari substituți: Novak, George Ondra și George Barbos.

Comunele vor vota în ordinea următoare:

La comisiunea I: Bocșa-română, Königsgnade, Valeapai, Duleo, Valea-mare, Barbosa, Rafna, Jidovin, Biniș.

La comisiunea II: Dognecea, Ocna-de-fer, Lupac, Clocotici, Vodnic, Raffnic, Gerliște, Iabalcea, Dezești, Cuptoare-Secul, Doman, Țerova, Călnic și Moniom.

La comisia III: Bocșamontană, Vasiova, Vermeș, Isgar, Iersig, Jurjova, Surduc, Doclin, Fizeș.

Din România.

MM. LL. Regele și Regina au făcut Sâmbătă o preumblare prin oraș într'un automobil închis, care a fost comandat în străinătate și a sosit zilele trecute.

Aceasta e prima preumblare, pe care o face Majestatea Sa Regele în oraș, de când s'a însănașit.

Intrunirea liberalilor. Duminecă după amiaza partidul național-liberal a ținut în sala Dacia o mare întrunire, în care s'a combătut îndeosebi politica economică a guvernului. A prezidat dl D. Sturdza și au vorbit d-nii M. Pherekyde, T. Stelian, dr. I. Radovici, D. I. Ghica, G. Panu și D. Sturdza.

Dela Academie. Academia Română a ținut Vineri ședință ordinară.

Di Președinte I. Kalinderu, a anunțat încetarea din viață a lui Vincențiu Babeș, stins în vârstă înaintată, la Budapesta. Domnia-sa regretă că din cauza depărtării mari, Academia n'a putut fi reprezentată la înmormântare, ci a depus numai o coroană. A intervenit telegrafic pe lângă membrii Academiei, care erau mai aproape, dar din nefericire, atât dl Teclu, cât și d-nii Marinescu și Vulcanu sunt suferinzi.

După aceea face o biografie amănunțită a regretatului academician, descriind lunga sa activitate ca ziarist, ca politician pe terenul bisericoșcolar, cum și ca membru al Academiei, pentru care avea o mare afecțiune.

Sfârșind, dl Kalinderu zice, că Babeș trecând la cele veșnice, a avut de sigur mângăierea omului, care și-a făcut pe deplin datoria. El a lăsat urmași demni pe ogorul științei ca și în sânul Academiei, pe vrednicul său fiu prof. dr. Victor Babeș, care prin activitatea și meritele sale va perpetua memoria veneratului său părinte, lângă care a avut rara fericire, să stea în incinta Academiei mulți ani.

Amintirea scumpului răposat, va trăi în inima colegilor săi și în a tuturor românilor, pentru progresul cărora s'a străduit o viață întregă.

Audiență. M. Sa Regele a primit Luni în audiență pe dl Al. Ciurcu, prim ajutor de primar, cu care s'a întreținut timp de o oră și jumătate despre diferite chestiuni de edilitate și despre vizita la Viena a delegațiunii conziliului comunal al Capitalei.

Cu acest prilej dl Ciurcu a remis regelui un foarte frumos tablou religios alegoric, pe care Papa Piu X a scris și iscălit cu propria sa mână o binecuvântare și care fusese predat domnului Ciurcu de marele editor din Viena, dl Nedomansky, cu ocazia aflării delegațiunii române în capitala Austriei, spre a fi prezentat suveranului nostru.

Papa Piu X, a iscălit numai trei asemenea tablouri, din care unul pentru Francisc Iosif, unul pentru dr. Lueger și unul pentru regele Carol I.

Infrumșetarea Bucureștilor. Di M. Cantacuzino, primarul Capitalei, are intenția de a înființa în jurul lacului Herăstrău un parc, care să aibă o întindere de 500 de pogoane.

Acest teren a fost cerut ministerului de domenii, în schimbul terenului ocupat de parcul dela Filaret, care va fi cedat de primăria Capitalei, ministerului de domenii.

mare. Ionel îi povestește lui Ciucu ce i-s'a întâmplat acum vre-o câțiva ani, când Sanda încă nu era dșoară. Țigancă asta i-a spart odată capul cu un petroi, în grădina bisericii, și când zăcea el în pat, bolnav, a apărut ca o nălucă în odaia lui și l-a sărutat focos pe gură, privindu-l cu ochii ei mari.

Vedeți? Pe Sanda o ține minte Ionel de atunci, după atâția ani de studiu prin Germania.

Dar ce gândiți? Numai pe Ionel l'a fermecat Sanda? Uite-l pe dl procuror cum își strânge pumnii de mânie: Preziceți deja: o luptă pe viață, pe moarte pentru Sanda!

Vă înșelați de credeți, că Sanda e o simplă fată de țigan. S'a ridicat fata. Măine se va face nunta cu *Aristide Notara*, moșierul din Văleni, din vecinătatea Băneștilor.

Omul ăsta, un slăbănog bătrân, a cerut-o de nevastă, ea și-a lăsat neamuri și tot, pe tatăl ei nu vrea să-l mai cunoască — o arivistă, cum se poate mai bine.

O mică parenteză. Am văzut în »Florika sizerme« pe un țigan înșelând un sat întreg românesc, — dar o dragoste de astea scâlciate, o goană neună a trei boieri după o țigancă — asta-i ceva nou de tot. »Manasse« a lui Ronetti-Roman are groază de creștinii că o să-i ia pe Lia, tot o scârbă față de românii ăștia, dar, vedeți, dnul Brociner și Ganghofer ne pun într'o societate mult mai aleasă — ce ție ovreul față de țigan?!

Și vine și Sanda pe scenă. Numai dantele și numai miros de violele. O toaletă splendidă, à la Fédora, à la Dama cu cameli, à la Madame sans Gène sau cum vedeți pe aproape toate eroinele lui Dumas fiul și Sardou. Prima scenă mare.

Ionel recunoaște pe Sanda. Se poate altfel? ea nu l-a uitat! Și ochii ei îl caută. Tremollo, vorbe spuse cu jumătate de glas — pe cari le-ați auzit de zece, de sute, de mii de ori, la scriitorii dramatici francezi și la urmașii lor, la Sudermann, la Lindau, etc., etc.

Sanda asta-i cu draci în ea; nu se dă cu una cu două învinsă. Inzadar protestează Ionel, visătorul, idealistul, poetul, ea îl dă gata cu o privire.

Și vine, după ce a plecat Sanda, Ciucu, (o, nume adorabil!) și-i spune lui Ionel: Să nu te uiți la Sanda! Bagă de seamă! O să ai de lucru cu mine!

Când îl întreabă Ionel mirat: Dar cum, te gândești la ea, acum, când se va mărita mâne?

Ciucu ride cu un aer de bon-vivant: E bătrân și prost, vezi tu!? Dar are bani, și Sandei îi trebuie bani.

Cearta se întefeste, în culmea disputei Ciucu ridică pânzătura de pe masă și-i zice: Vezi, n'ai dreptul să te fii atât de sus. Aici e pecetia, vi-s'a pus sequestru pe toate din casă — vă are jidanul în mână. Și tu, tu trebuie să te căsătorești cu dșoara Lia, ca să capeți milionul zestre, căci de nu, e vai și amar de voi!« Tablou.

Ionel e zdrobit.

»Ei, ce zici acum?«

»Voiu luă de nevastă pe Lia!«

De sigur vă năpădesc și pe D-voastră nădușelile de spaimă și curiozitate. Nu-i așa?

Și mai vine și o deputație de țărani.

Sunt trimiși de cele 80 de familii de pe moșia boerului Notara. Cer dela Dșorul, care a venit din străini să le vină într'ajutor, să-i apere de dl Notara, care-i ține rău. Și Ionel le întinde mâna, — strigăte de bucurie și aplauze.

Actul al doilea. Ar fi o muncă ingrătă să urmăresc întreagă acțiunea din piesă. Am făcut-o în actul întâi să aveți ideea în ce spirit e scrisă. Mă mărginesc să amintesc diferitele etape de mai târziu.

Nunta în Văleni. Muzică, societate aleasă, mirele hodoroagă bătrână, mireasa un boboc de mireasă, cu voal alb, lung, cu rochie de atlas, cu lămâiță pe cap. E de față tot ce are împrejurimea, mai de frunte: fostul ministru, Bogdan, cu familia prefectul, deputați, familia Fortunat și mulți, alții. Sanda e nenorocită. Nenorocită în ziua nunții: nu se uită Ionel la ea. Ciucu ține un discurs malițios la adresa tinerei perechi. Ionel vorbește duios și se amorează de Lia, îngenua piesii.

E spre sfârșitul petrecerii. Inchipuți-vă, bătrânul mire — dl Aristide Notara! — joacă cărți în odaia vecină, joacă ca turbat. Cărți în noaptea de nuntă! Dle Brociner, aici n'ai dreptate! De aș putea, ție-aș aduce înainte pe toți mirii din țeara românească, dela cei mai tineri, până la cei mai bătrâni, ție-i-aș pune în față, ca un regiment lung, lung și dta i-ai întreba: »Ai jucat cărți?« Răspunsul va pleda pentru mine.

O, dar atunci unde rămâne efectul scenic, prea stimabile?! par'că aud, că se scuză dl Brociner. Bine... — asta-i numai o singură boacăna.

Ascultați mai departe: Vine Ciucu, mult stimatului dn Ciucu. A câștigat dela mire, face față lui Romeo și vorbește ca Falstaff. Ați înțeles. O, dar Sanda-l respinge cu oroare. Și-acum, acum e a doua scenă mare, scene a faire; Sanda plânge părăsită, în haina de mireasă, în odaie în penumbră vine tatăl ei, Barbu, Barbu — lăutarul, și o blastămă. Știți pentruce? pentrucă și-a

DI Ioan Lahovari nu voeste să cedeze însă primăriei Capitalei, decât vre-o 300 de hectare. DI Mișu Cantacuzino pare dispus a se mulțumi și cu această întindere de teren, pe care va căuta să înființeze cât mai curând parcul proiectat.

In acest scop, lacul Herăstrău va fi asanat și transformat în lac de agrement, iar satul din împrejurimea lacului, va fi mutat.

Lucrările pentru înființarea acestui parc, vor costa aproximativ 2 milioane de lei.

Congresul institutorilor. In ziua de 28 și 29 Ianuarie v. învățătorii din orașe și-au ținut congresul în Ploiești. Cu acest prilej s'a trimis M. Sale regelui Carol I următoarea telegramă:

»Membrii corpului didactic primar urban din toată țara, întruniți în Ploiești în primul congres, înainte de a începe lucrările, gândul lor se îndreaptă spre Majestatea Voastră.

»Cu această ocazie depun la picioarele tronului M. V. nețărmuritul devotament, ce vă păstrează neîncetat, asigurându-vă, că vor lupta neîncetat să pregătească generațiile viitoare pentru a-și îndeplini datoria către țară și marele ei căpitan.

»Să trăiți Majestate, să trăiască M. S. Regina, să trăiască dinastia.

A doua zi s'a primit următorul răspuns:
Președintelui Congresului institutorilor, Ploiești.

»M. S. Regele a primit cu plăcere telegrama prin care, în numele dlor membri ai corpului didactic primar urban din țară, întrunit în congres la Ploiești îi exprimați sentimentele d-voastre de credință și devotament.

»M. S. mă însărcinează a vă transmite tuturor mulțumirile sale precum și urările ce face pentru ca munca d-v. să aibă succesul dorit spre folosul și binele patriei.

»Mareșalul Curții, gen. adjutant *Mavrocordat.*

Președintele Dimitriu a citit apoi următoarea telegramă, primită din partea dlui C. Dissescu, ministru al cultelor și instrucțiunii publice:

Președintelui Congresului institutorilor, Ploiești.

»Viu mișcat de telegrama d-v., mulțumesc cu recunoștință pentru simțemintele, ce le arată și felicit congresul pentru rîvna cu care lucrează pentru tot ce interesează învățămîntul primar.

Femeile și războiul. DI C. G. Dissescu, ministru al cultelor și instrucțiunii publice, a ținut în ziua de 24 Ianuarie o prea frumoasă și interesantă conferință în sala Teatrului Național din Iași.

Subiectul tratat a fost »Femeile și războiul«.

Distinsul conferențiar a început prin a invoca numele ilustru al Carmen Sylvei, creatoarea »Cru-

cei Roșii,» vorbind și de mărețul fapt al unirei principatelor.

Intrînd în fondul chestiei, dl Dissescu demonstrează, că războiul este un fapt accidental, așa cum sunt în natură fenomenele neprevăzute, cum e fulgerul, vijelia, etc.

Existența noastră, zice dl Dissescu, comportă, firește, dreptul de apărare; lupta pentru trai e o condiție esențială a vieții și străduința pentru căpătarea unui loc în societate, aduce fatalmente, conflicte, lupte. Nimeni nu afirmă că războiul e un ideal, — dar a-i tăgădui necesitatea ar fi să negăm dreptul de apărare inerent omului.

După aceasta dl Dissescu arată cât de revoltătoare e nedreptatea așa de dese ori legată de război, și cât de mare e nedreptatea care de multe-ori sfidează bunul simț, chiar logica cea mai simplă.

Tocmai aci, — zice ilustrul conferențiar — începe rolul înalt, frumos al femeii, care poate face să dispară elementul deplorabil al nedreptății.

Vorbește despre gloriosul 1877, și evoacă cu entuziasm numele femeilor cari au urmat pe luptători pe câmpul de războiu.

Arată pe larg rolul »Crucei Roșii« și emite ideia unei pregătiri a unei școli pentru educarea femeilor menite a face parte din legiunea nobilă a Crucei Roșii. Calitățile cerute pentru rolul generos al femeii în timp de războiu: este voința, bunătatea, iubirea de aproapele, cari calități sunt — susține dl Dissescu — într'o măsură mare la femeia română.

DI Dissescu sfârșește conferința în aplauzele unanime, citind cugetarea Carmen Sylvei: »E mult mai frumos a scăpa oamenii de mâna morții decât a-i da pe mâna morții«.

Un furt de acte.

— Situația. —

— Prin telefon. —

Din arhivul curții de conturi au dispărut în zilele acestea, trei acte de mare însemnătate. Lipsa lor a fost observată de cu vreme și poliția a început cercetările cele mai largi, pentru a le da de urmă. Bănuiala ei a căzut asupra deputatului *Lengyel Zoltán*. Ea a pus mai mulți gardiști pentru a supraveghea locuința și cancelaria lui de avocat. După cercetări întinse, poliția a aflat pe baza unui denunț, că *Lengyel* a dus mai multe acte fotografice ale *Erdélyi Mór*, pentru a le fotografia.

Poliția a confiscat plăcile respective. Aseară la 5 ore, *Lengyel* s'a înfățișat la fotograf și a luat actele și copiile lor fotografice în primire.

Lengyel s'a exprimat astfel, unui ziarist asupra acestei afaceri: »Știu că de câteva zile poliția mă supraveghează pe mine și locuința mea. Dacă poliția sau guvernul crede că actele acestea sunt destinate publicității, le voi pune tot biroul meu la dispoziție. Primesc, a zis *Lengyel*, ori-ce fel de acte dela ori-cine, căci ele îmi pot fi de folos acuma sau în viitor. In lupta mea cu *Polónyi* am primit mai multe acte cari mă vor sprijini în fața judecătorei. Nu îndemn și nu plătesc pe nimeni, pentruca să fure acte, dar dacă mi-se oferă, le primesc«.

In ora din urmă, ziarele de azi au primit următoarea informație: *Hajdu Gyula* funcționar la ministrul de comerț și fost ofițer de jandarmi, a fost arestat azi la orele 2 și jumătate din zi. In locuința lui s'au găsit cu prilejul unei perchezitii domiciliare în buzunarul paltonului său de iarnă actele furate.

A treia universitate.

Încă un competitor pentru a treia universitate. Mai lipsesc numai *Holbavul* de lângă Brașov și *Poplaca* de lângă Sibiu din rîndul »orașelor cu un nivel intelectual ridicat demne de a găzdui o universitate« cum se exprimă atât de frumos și convingător ziarele ungurești. Noul competitor este orașul *Fünf-Kirchen (Pécs)*. Într'un memoriu mai îndelungat adresat camerei, orașul acesta invoacă dreptul său istoric de a fi avut prima universitate ungurească supt regele *Ludovic cel Mare*. Memoriul arată din fir în păr cum orașul acesta prin aleele sale condiții geografice, sociale, culturale, economice etc, pare predestinat de cătră pronia cerească pentru a primi o nouă universitate.

„Pester Lloyd“ despre coaliție.

Iarăși un articol frumos în ziarul acesta care în timpul din urmă lovește guvernul cu o violență și putere crescîndă.

uitat de țigani ei! Moșneagul ar trebui să se bucure, că i-a ajuns fata într'un neam atât de ales. Ei, nu! Și ca melodrama să aibă și mai mult efect (!) bătrînul îi strigă'n față: »Și la mamă-ta a rămnit boerul Notara și fiindcă s'a împotrivit, a bătut-o!« Minunat! Asta-i cadoul lui de nuntă!

Și *Sanda*, care și-a călcat pe inimă, când a fost vorba de neamul ei țigănesc, *Sanda*, căreia tatăl ei și toți ceilalți nu-i sunt nimica, care a-learnă după bogăție și fericire ca o nebună, *Sanda* plînge amintindu-și de mamă-sa. Iar tatăl ei, precinstitul lăutar *Barbu* — care ar fi avut de atâtea mii de ori prilej să-i spună faptul acesta înainte de nuntă, și să o facă să se despartă de boier — dacă ar fi putut numai! — *Barbu* păstrează întregă povestea asta pentru actul al doilea al dlui *Brociner* — căci altfel ce-ar face publicul? Ar căsca de urît!

A, dar nu-i destul! Știi ce vrea să zică morfina? E un praf care te adoarme, te adoarme, bine de tot, dacă îl iai în cantități mai mari. Ei bine, *Sanda* se face stăpână peste morfina, dela *Ciucu*. I-o smulge pur și simplu din mână. Și în supărarea ei — vrea să-și aline nervii — e »nervuloasă« rău țigancă! — și disolvă în paharul cu apă întreagă cantitatea. Ați înțeles? I-e silă de viața întreagă.

Totuși nu bea — lasă paharul pe masă.

Vine bărbătelul — e roșu ca un rac, a perdut 100—900 de franci în jocul de cărți.

E obosit, năcăjit, pe nevăstă o privește cu coada ochiului — i-e sete... Încă n'ați înțeles? Ce naiba, înțelege ori-și-care cetitor al »Misterelor Parisului«!

Domnul *Aristide Notara* soarbe dintr'o înghițitură întreagă băutura delicioasă! Nu-i de glumit, frate! Nu-i de ris de loc!

Mă întrebați: Dar de-ar fi chemat pe servitorul și i-ar fi cerut un pahar de apă rece, cum s'ar fi terminat povestea? O, nu fiți malițioși, nu fiți malițioși! Simplu, mai știi?, aveau numai un singur pahar în castelul întreg!

Ce-i ajută strigătele »doamnei« *Sanda*?! Ce-i ajută groaza! Li moare bărbatul înaintea ochilor, se întoarce pe divan și și-a dat sufletul.

Tristă-i soarta omului!.. Ca frunza și ca iarba...

Actul III. Dragostea lui *Ionel* cu *Lia*. Mai e întrebare?: trebuie să-i facă nește versuri în album, căci de aceea e *Ionel* poet.

Lia — bunătatea personificată, puțin cam prostănacă, nu-i vorbă, dar »ce are a face?« Părinții ei nește manechini, cari îi umblă în voie.

O întâlnire între *Lia* și *Sanda*. E văduvă sărmana *Sanda*! Dar o prinde bine văduvia — are haine cernite, cari îi stau de minune la față. Înainte de scena aceasta o societate consternată: redactorul »*Bombeii*« citește tuturor un articol, care va apare în ziar, în care se fac învinuiri, că *Sanda* și-ar fi otrăvit bărbatul, *Ciucu*, care e de față când citește redactorul, îl intrerupe, îl somează, se întrepune pentru ea. Dragostea lui *isbucnește* din nou cu putere. Dar ce folos, *Moruzzi*, comisarul poliției o caută deja pretutindeni și are ordin de arestare.

Lia nu știe nimic de cele petrecute în familie. Scena a treia — cea mare, sau cea mică? căci sunt o mulțime de »puncte culminante?! — *Lia* și *Sanda* se sărută și-și declară simpatie reci-

procă, dar la sfârșit, iese *Sanda* cu »farba:« *Ionel* o ia pe *Lia* numai pentru bani!« *Tablou*, lacrimi, bătăste ude.

Vine *Ionel*. *Lia* îl pune la întrebări. *Ionel* e strâmtorat. Iarăși lacrimi, iarăși oftări. Da, dar *Ionel* o iubește pe *Lia*. O, nu, *Lia* nu vrea să știe nimic, e nenorocită.

Și acum altă scenă »emoționată:« *Ciucu*, adorabilul *Ciucu*, procurorul *Ciucu*, îi declară *Sandei*, între patru ochi, că o iubește ca un nebun. Ii mai spune, că a trebuit să desgroape mortul, la arătarea făcută de fratele mortului, căci era neîncredere față de moartea bătrînului. *Sanda* spusese că l-a apucat o bătaie de inimă. Și s'a aflat că a fost otrăvit.

Aaa!... *Sanda*-i spune cum s'a întâmplat de fapt — cum o știți și *Dvoastră*. El îi crede — o va apăra cu toată puterea, deși lumea întreagă și până și presa murmură în potriva ei.

Zadarnic vă întrebați: Cum, de ce-a mințit *Sanda*, de ce n'a spus adevărul, cum a murit boerul — mire? Asta-i un mister!

O nouă »licență dramatică« în adorabila salbă. Dar *Ciucu* va apăra-o cu o singură condiție; să fie amanta lui. Nici odată! Nici odată! *Sanda* e cuprinsă de greață nebună. O, o să-i meargă rău! Acuma vine răsunarea, din dragoste prea mare, ura înverșunată...

»*Franz Ciucu* heisst die Canaille!«

Moruzzi e la ușă deja. Un semn: »In numele justiției... ești arestată!« Ah! Oh! Oh! Oh!...

... Contele strigă palid...

Actul ultim. In sala de pretractare a judecătorei. Se va face o eroare judiciară? Va învinge adevărul? Nu cunoașteți factura? *Brieux* în »*la Robe*

»Ce rezultate morale binefăcătoare a avut guvernul acesta pentru țară — întreabă ziarul? Domnia ei este mai veche decât de 10 luni, ea este lungă de mai mulți ani căci începe cu obstructionismul de odată. Mai întâi coaliția a introdus în politica noastră lipsa de sinceritate și de principii. Nesinceritatea se ivește în relațiunile reciproce ale ministrilor. De o sută de ori se vestește că în sinul cabinetului domnește armonia cea mai desăvârșită și de o sută de ori aserțiunea asta este dezmințită, prin fapte.

»Nici nu amintim cazul Polónyi. A fost un accident care poate lovi ori-care guvern, deși până la un grad el a fost pricinuit din vina guvernului însuș. Domnii din cabinet știau bine că cine pleacă în marea expediție și ca ministru Polónyi nu s'a schimbat decât în bine. Dar dacă poate fi vorba de o armonie în sinul cabinetului, este *armonia disonantelor*. Oare este de crezut că Wekerle, Apponyi și Kossuth sunt călăuziți de aceleași ținte în chestia raportului nostru economic către Austria? *Se poate oare crede că Wekerle, Andrassy și Zichy, privesc reforma electorală sub același aspect?* Și acestea sunt abia două din multele probleme însemnate ale guvernului. Ce-i drept, este numai un guvern de tranziție. Dar ce fel de tranziție? Încotro duce tranziția asta?

»Vor ei să ducă țara iarăși către politica de conflicte sau către o rezolvire pacinică?

»Fără îndoială vor voi aceasta din urmă. Dar ce au făcut până acuma pentru a pregăti soluția asta? Cei mai buni prieteni ai guvernului ar fi într'o grea încurcătură dacă ar fi să răspundă la întrebarea asta.

»Lipsa de sinceritate, de claritate și siguranță se transmite și vieții de partid care s'a coborât la un nivel foarte scăzut. Să căutăm în jurul nostru și vom vedea că nivelul vieții noastre intelectuale și etice nu mai este cel vechiu care ne umplea de mândrie. *Ne mulțumim cu laudele noastre proprii* și nu ne pasă că lumea străină nu ne mai aduce elogii. Într'o convorbire la casinoul național, unul din oamenii nostri politici a rostit vorbiri despre *stările balcanice*. Un

rouge», care se joacă și în București. De-altcun e la modă o ședință pe scena modernă. — Călugării își țin adunarea pe scenă. (»Călugării din St. Bernhard) profesorii o ședință profesorală, consiliul comunal al unui oraș, — judecătorii pertractările.

Ciucn procurorul, care atacă, în contra convingerii sale, Ionel, care-și apără clienta — pe Sanda. Pe banca acuzaților Sanda, în negru. O țigancă nobilă, cu gesturi pline de revoltă, când aude învinuirile lui Ciucu. Lupta pe viață și pe moarte. În sfârșit nu mai poate — isbucnește: »Tu singur știi că nu e adevărat! Minți, Minți!»

»Franz Ciucu heisst die Canallie!... Pledoaria lui Ionel ideală. Publicul se impacientează. Cum se va sfârși daravara? Încep să se insulte judecătorii. Lumea e cuprinsă de cutremur.

Și ascultați. Pe Sanda o identifică Ionel cu poporul împilat. Sanda-țigancă e neamul românesc, care suferă — dar care-și va scutura lanțurile...

Încă nu se știe sfârșitul. Nu-l ghiciți? »E greu, e greu... e foarte greu...

Poporul s'a revoltat — pătrunde în sala de ședințe, unul din țărani — îmbrăcat cu șalvari, cu

semn caracteristic al stărilor balcanice este tocmai nepăsarea și indiferența pentru judecata lumii civilizate și izolarea de bună voie de ori-ce curente mari cari pătrund continentul nostru. Dacă sub regimul coaliției aceasta s'ar adevăra la noi, ea ar fi condamnată la moarte.

Ce spune hoțul de acte?

La poliție, Hajdu Gyula a spus că actele le-a furat după ce a citit articolul lui Lengyel Zoltán în ziarul »A nap«, articol în care Lengyel provoca guvernul să se justifice în chestia subvențiilor. Le-a furat din patriotism, să-l ajute pe Lengyel în acțiunea sa de purificare a moravurilor.

Ce cuprind actele?

Scandalele se țin șir. După desvăluirile cari l-au dat gata pe Polónyi, vin altele cari zgudue însași poziția întregului guvern.

Între actele fotografiate de Lengyel Zoltán este contractul încheiat între guvern și Méray-Horváth Károly (fost ziarist și în Arad). În virtutea acestui contract, **drept răsplată pentru-că l-a ajutat să ajungă la putere, guvernul se obligă a plăti lui Méray 100.000 cor. Suma aceasta se va plăti în 5 ani după olaltă, în fiecare an câte 20.000 coroane.**

Celelalte acte sunt de pe vremea guvernului Fejérváry. Unul se referă la o bursă dată unui tinăr să studieze în străinătate.

Darea de seamă a deputatului național Vasile Goldiș în M.-Radna.

Maria-Radna, 12 Februarie.

Deputatul național Vasile Goldiș și-a ținut azi darea de seamă înaintea alegătorilor săi din M. Radna, centrul cercului.

Deputatul a sosit însoțit de mai mulți amici cu trenul accelerat dela amiază, în M. Radna. La gară a fost așteptat de o mulțime mare de alegători. Descinzând din vagon, îl salută cu cuvinte călduroase părințele Maximilian Miklossy din M. Radna și

ceaprazuri, cu marafeturi bizare pe cap (vrea să fie român!) — îi ține o vorbire lui Ionel: »S'au înșelat țărani, nu le-a ajutat nimica, nu e vrednic de iubirea lor... Larmă, săcuri ridicate... pac pac...

Știți cine cade lovită? Sanda, Sanda! Eroina piesii!

Mă întrebați ce ar fi fost de ar fi nimerit țărani pe Stan ori pe Bran din apropierea ei? Nu țiti malițioși! Asta-i altă căciulă!

Și moare Sanda. Ciucu își smulge roba, aleargă ca un nebun la cadavru — s'a dat pe față. Și așa face și Ionel. O, dar Ionel e mai tare la inimă, se ridică rezoluț, își duce mâna la tâmplă: »Nu, am alte cărări de apucat!« și iese afară...

Cortina cade.

Publicul aplaudă. O cusătorească își șterge ochii plini de lacrimi. O babă își împachetează repede o bucată de pâine, rămasă. Actorii, cu sudorile pe față, mulțumesc fericiți. O, fericit ești să poți gusta o astfel de »Nuntă din Văleni!«...

Sancta simplicitas...

Lipsca, Febr. 1907.

este aclamat cu însuflețire de poporul de față.

Darea de seamă s'a ținut la 2 în sala mare a otelului »Vulturul negru«. Sala și coridoarele erau arhipline. Numeroși frunțași au sosit și din cerc. În număr mare s'au prezentat apoi românii de peste Murăș, din Lipova.

Dintre cei de față am remarcat: I. Russu Șrianu, Iuliu Herbay, Sever Bocu din Arad, Voicu Hamsea protopop, Ioan Cimponer, Florian Roxin, preoți, dr. Alexandru Marta, dr. Constantin Missits, dr. Aurel Cioban, George Dragu, Ioan Lucaciu, Iuliu Putici, Iuliu Onu din Lipova; Procopiu Givulescu, protopop, Maximilian Miklossy, dr. Vasile Avramescu, Gregoriu Micula, Vasile Iotica, Moise Avramescu, Traian Givulescu din M. Radna; Iosif Vuculescu, preot Simeon Birlea, și S. Crăciunescu inv. Șoimoș; George Pleș (Bîrzava) Alexandru Teran (Vărdia) Fabriciu Manoila și V. Felnean (Sîmbăteni) Dumitru Popovici (Cuvin) Ioan Suci inv. ș. a.

Pe podiu erau și dame dintre cari am cunoscut pe dna Goldiș, dna Russu Șrianu, dna Givulescu, dna Cornelia Doje, dsoara Luțai etc.

Din partea autorităților a azistat fibirăul dr. Lengyel Sándor.

Deputatul și-a început darea de seamă la 2^{1/2} și a terminat-o la 4^{1/2}. Timp de 2 ceasuri și 1/4 a ținut încordată atenția întregului public, stăpânindu-l cu desăvârșire. Discursul, bogat în părți sentimentale, a stârnit când explozii de entuziasm, când înduioșare până la lacrimi. Uneori, când deputatul spunea mai ales cum în Dietă, cerând ei drepturi, șovinistii li-au strigat: »Ștreang,« ! iar un popă păpistaș li-a făgăduit »fabrică de ștreanguri«, revolta publicului isbucnia într'un chip formidabil.

Dăm aci din discurs cât am putut prinde în fuga condeiului:

Iubiților mei frați! Sunt aproape 10 luni dela ziua prea frumoasă de când s'a dat mărturia că poporul român a ajuns să înțeleagă și el duhul vremurilor nouă, dela ziua când a dat dovadă, că vrea d'aci 'ncolo să se folosească de drepturile sale în aceasta țeară și nu mai mult în folosul altora, ci în folosul și spre binele său.

Nu am avut d'atunci prilej să viu între dv. iubiților mei alegători, reținut de multe lucruri, dar am grăbit acum cu bucurie să vă revăd și să vă pot da samă despre cea-ce am putut face în timpul acesta de când m'ați onorat cu încrederea d-voastră.

Iar acum întâiul meu cuvânt ce se îndreaptă către D-voastră este al mulțumitei, ce vi-o aduc în numele atât al meu cât și al clubului deputaților, al colegilor mei, cari asemenea cu mine muncesc acolo pentru binele popoarelor năpăstuite în țara aceasta. Vă aduc cuvânt de mulțumită dela șeful nostru dl Teodor Mihali (Trăiască) care toți sunt mândri de purtarea voastră bărbătească și românească.

Dup'aceasta dați-mi voie să vă spun cum stau trebile noastre și ale țării, ce se întâmplă și ce nădejdi putem avea pentru viitor?

Fraților! Românul are o vorbă veche că de dimineața se cunoaște ziua bună. Și noi trebuie să cunoaștem dimineața, trecutul țării noastre din veacuri, cum a fost, ce a fost, ca să putem cunoaște și înțelege cea-ce este și de ce este așa și nu altcun. Sunt și azi oameni bătrâni, cari au trăit vremile de care de bună seamă veți fi auzit

Înainte de dejun, dacă beal un jumătate de pocal de apă amară

Igmándi

al lui Schmidthauer, stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podăgră, reumă și multe boale interne. Co-oandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unui sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

cu toții: vremile înainte de anul cel vestit 1848. Știi cum era atunci? Erau două feluri de oameni. Unii, cari aveau toate: pământul, apele, pășunile, vânatul și toate bunățile, dare nu plăteau, de cătănit nu cătăneau, aceștia se chemau *domnii*, nemeșii, *națiunea politică*, cum se mai zice, adică cei ce aveau drepturi. Aceștia erau poate la vre-o 100.000 cu totul și formau clasa domnitoare, stăpânitoare. Ea încă se împărția în trei soiuri de oameni. întâiu erau *magnații*, grofi și baroni, a doilea erau *nemeșii* și a treia erau *popii catolici*, vlădicii păpiștășești. Aceștia forma națiunea politică.

Și să nu credeți că erau numai unguri aceștia. Nu, erau și români, sârbi și slovaci, dar ei toți țineau laolaltă. În fața acestora, era mulțimea, misera plebs contribuens, iobagii, oamenii cari n'aveau nici un drept, numai să rabde și foame și frig, numai ca să poată face ticnită viața domnilor. Și între aceștia erau asemeni și unguri. Viața asta a ținut aproape 1000 de ani. Și doamne, cruzi au fost, tirani au fost acești stăpânitori peste milioanele de iobagi. Cruzii, cum nu cunoaște istoria în altă țară din lume. Vă puteți închipui ce oameni erau, când puneau de metropoliți prunci de 7 ani, pentru că tot ce voiau puteau. A fost foarte amară soarta părinților și strămoșilor noștri. Odată însă s'a întâmplat, înainte cam cu 400 de ani, că ei n'au mai putut să rabde. Și a venit ca un vânt veste ei, o flacără care i-a aprins, atunci ei au prins arma, crezând că cu puterea să scuture jugul asupritor. În fruntea lor s'a pus un iobag, om mai isteț și fruntaș între ei, cu numele George Dozsa. Ei au tăiat în carne vie, au ucis, au aprins și a fost vai ș'amar în țară. N'au isbutit însă, pentru că nu erau rânduiți și ca și bunăoară azi așa și atunci, oștile regulate i-au bătut și i-au supus din nou. Atunci s'au adunat nemeșii în Dieta lor și au făcut lege în care s'a zis, că ar fi vrednici toți țărani să fie omorâți. Ar fi și făcut-o ei asta, cum au făcut-o față de conducătorul lor Dozsa, pe care l-au ars în scaun de fier și i-au pus coroană arzătoare în cap, dar și-au tras seama, că atunci cum vor trăi ei, dacă nu vor fi iobagi. S'au lăsat de gândul ăsta, dar au hotărât să-i pedepsească altfel, punându-le greuminte și făcându-i robii lor. Din fiecare săptămână, iobagul să lucre o zi în cinste în pusta domnului, fiecare casă de iobag să plătească zeciuială, la Paști să dea o găscă, tot câte 10 case să dea un porc gras, din tot ce aveă iobagul a noua parte trebuie să o dea nemeșului iar a zecea parte vlădicii păpiștășesc. Așa viața duceau milioanele de iobagi care era și mai mult amărâtă de cruzimea nemeșului, cari se purtau cu ei mai rău decât cu vitele. Puteau oare iobagii aceștia să aibă dragoste pentru țară? De bună seamă că nu. Unde poți fi cu iubire către cei-ce te driesc? Și a venit curând bătaia lui Dumnezeu. N'au trecut nici 12 ani și s'au ridicat ca niște bălauri turcii peste țara ungurească și craiul unguresc, care și atunci era un băețandru. El a trimis atunci vorbă să se scoale țara, că vin turcii. Nimeni însă nu s'a sculat, și craiul și nemeșii n'au avut cu cine să lupte, așa că turcii i-au și ras pe toți de pe fața pământului, încât din cei 20.000 de inși câți au ieșit în calea turcilor, n'a scăpat nici de poveste unul măcar să spună ce s'a întâmplat.

Țara a ajuns dripită și subjogată. Turcul a stăpânit 150 ani.

Până la el, țara ungurească fusese de sine stătătoare neatârnată. Ce să facă acuma? S'au gândit să aducă crai din alte țări, ca cu puterea lor să mântue țara de turci. Așa au ajuns nemeșii să imbie țara Habsburgilor, moșului împăratului nostru. Pentru că ei erau atunci foarte puternici. Și așa s'a și întâmplat. Habsburgii, cu puterea lor din afară și cu oștiri nemțești au putut să scape Buda și în urmă Eugen de Savoya, despre care încă poate ați auzit, să alunge și cele din urmă rămășițe turcești din țară. Habsburgii însă nu au putut-o nici odată duce bine cu nemeșii, dimpotrivă ei au avut chiar să lupte mult cu ei. În diferite rânduri ei s'au ridicat cu arma împotriva casei domnitoare. De ce s'au sculat? Pentru țară? Pentru popor? Nu, pentru privilegiile lor. Nici odată ei nu au zis, că d'acea luptăm ca să dăm drepturi poporului.

Habsburgii și românii.

Și e lucru curios, că în lunga noastră istorie dacă am văzut puțin soare, dacă i-am putut simți câte o dată căldura, razele lui au plecat totdeauna

dela acești Habsburgi. Maria Terezia a fost o femeie și a stăpânit 40 de ani. Pe timpul ei am căpătat școlile din Blaj, ca și românii să se poată lumina și deștepta. Maria Terezia a adus un nou regulament urbarial, căutând să ușureze soarta, iobăgimii. Dar de Iosif al II-lea care dintre Dv. n'a auzit? Acel bun împărat care umbra prin popor ca să se convingă de lipsurile și năcazurile lui. El a întărit și mai mult statutul urbarial al mamei sale pentru ușurarea iobăgimii. A făcut mult bine Iosif al II-lea, a trebuit însă să moară moarte amară, pentru că nemeșii iar s'au ridicat de asupra lui.

Așa a ținut aceasta mult, până când a venit duhul atotputernic al vremii. Acum sunt mai bine de 100 ani decât în apus, în țara franțuzului, norodul de rînd s'a sculat și a isbutit prin revoluție să șteargă iobăgia. Și când a venit vestea că acolo poporul a izbutit să sfarme jugul, rînd pe rînd, țară de țară, s'a aprins focul. La noi a venit cu 50 ani mai în urmă. Și atunci se întâmplă un lucru mare ce nu s'a întâmplat altundeva. Azi, porodițele nemeșilor de atunci, zic că poporul trebuie să le fie recunoscători, că strămoșii lor i-au desrobii și au șters iobăgia de bună voce. Apoi nu e tocmai așa. Un lucru însă este adevărat. Nemeșii aceștia au fost oamenii foarte cuminți. Ei, văzând că în apus jugul s'a făcut fărîme și-au zis, haid să-l ridicăm noi de bunăvoie de pe popor, înainte de a ajunge să fie sfărmat de capul nostru. Și s'au pus ei în frunte și au zis că șterg iobăgia și poporul va avea drept să aleagă reprezentanți, deputați din sânul său, cari să aducă legi și să-i croiască soarta. Dar tot atunci au făcut legile așa ca tot ei și porodițele lor să rămâie stăpânitori. A trecut revoluția. Știi cum s'a isprăvit. E dureros când frații dintr'o casă se bat într'olaltă. Și numai cu durere ne putem aduce aminte de ea. A trecut și revoluția și iar a venit absolutismul, când adică numai voința domnitorului hotărăște legile și nu și a poporului prin reprezentanții lui. Și iar lucru curios. În vremea aceasta a absolutismului am început noi românii să respirăm mai liber. În 1851 am căpătat gimnaziul din Brad, atunci ni s'a dat voce să înființăm »Asociațiunea«. Va să zică totdeauna atunci când nu nemeșii au poruncit. Împăratul ni-a dat lumină și a deschis cărarea de înaintare a vieții noastre. Nu zicem noi, că nouă ne place ca regele să aibă singur drept. Nouă ne place libertatea, constituția. Dar tot ce noi avem, numai dela acești împărați am căpătat.

Mai pe urmă s'a văzut că nu e bine așa. S'a socotit și împăratul că e mai bine să se dea constituție poporului, un lucru pe care-l cerea și duhul vremii, căci în apus toate popoarele aveau constituție. Atunci s'a făcut împăcarea. În frunte a fost un om înțelept cu numele Francisc Deák. El a zis că trebuie să dăm împăratului ce este a împăratului și poporului ce este a poporului. El a vrut să împăce toate neamurile. El a făcut așa numita lege despre naționalități, în care s'au înscris drepturi pentru toate popoarele. În legea asta se zice că fiecare popor are drept la limba lui, că țara e datoare să ridice școli pe seama tuturor popoarelor, că administrația, în comitate, în sate să fie în limba poporului, judecățile și scrisorile să se facă asemenea în limba lui. Tot el, omul cu minte a făcut ca guvernul să dea autonomie bisericilor precum s'a dat atunci și bisericii noastre dreptmăritoare »Statutul organic«. Și au crezut părinții noștri că are să fie bine, că d'aci n'colo urmașii nu vor mai trage năcazurile din trecut. N'a trăit însă mult a murit, și cu el au murit și gândurile bune. Iar în urma lui s'au ridicat din nou porodițele nemeșilor.

Partidele ungurești.

A venit întâiu partidul vestit al și mai vestitului Tisza Kálmán. Și ce a făcut? Cel dintâiu lucru a fost că a introdus virilismul. Că adică la comitat 1/2 să fie membrii cei ce au mai multă avere, bogătanii și numai jumătate să fie aleșii poporului. Au schimbat legea electorală încât cu greu puteau răscribi oamenii poporului în casa țării. Au luat dreptul comunelor ca ele să aleagă pe notar, solgăbirău, fibirău. În schimb au dat drept de candidare fișpanilor. Înainte poporul își putea alege slujbașii. Ei l-au luat dela popor. Va să zică în loc să lărgească drepturile, ei au luat și pe cele ce le-a avut poporul. Partidul acesta a făcut legea de pășunat, a câmpului, legea de ars răchiiu și alte legi împovărătoare. Așa că tot

ei au rămas cei mari și tari, porodițele nemeșilor de odinioară, cari stăpânesc și azi. Ce-a mai făcut partidul acesta? A creiat sute și mii de slujbe. Deprinși să nu lucreze, numai să mănânce, după încetarea iobăgiei, nemeșii și-au prăpădit toate averile. Ca să poată trăi și pe mai departe fără muncă, s'au creiat sute și mii de slujbe, în care i-au așezat pe acești trântori, mari patrioți cum se numesc ei. Țara nemțească e de trei ori așa de mare ca Ungaria, dar totuși nu cred să aibă atâția slujbași ca țara noastră. Au adus apoi o lege ca slujbașului să nu fie iertat să i-se cuprindă plata, numai dela suma de 800 fl. în sus. El poate să facă datorii câte vrea, nu-i slobod să i-se secuestreze pentru aceasta, numai ce-o fi având peste 800 fl. în sus. Așa s'a zis că slujbașul trebuie să aibă din ce trăi. Dar țăranelui îi lasă cineva ceva? El dacă-i dator și cu cu 5 zloți i-se ia și perina de sub cap. De țărani întrebă cineva că are cu ce trăi? Totuși slujbele nu s'au ajuns, căci flămânzii erau foarte mulți. Atunci și-au adus aminte că mai este o vale de bogății unde ar putea să pescuiască. Este oștirea. Acolo sunt la vre-o 4000 de slujbe dela hognogi pân' la ghinărari, pe cari încă ar fi bine de a pune mâna. Să punem deci mâna pe armată, cuvântul ăsta s'a dat din partea lor. Și au început, știți bine, mai anii trecuți zarva, lupta națională, cum au botezat-o și au oprit un an întreg țara în loc cu răsvrătirea lor, nevrând să dea nici bani, nici soldați stăpânirii. Vă aduceți aminte cum vă spuneau: să nu plătim nici bani, nici să mergem la oaste, căci iar luptăm pentru libertate. Libertatea lor adică este totdeauna busunarul.

Dar M. Sa nu s'a învoit cu nici un preț. Și ce gândiți s'au dus ei înaintea puștilor, s'au dus ei în temniță, cum ne ducem noi, cum merg dintre noi zi cu zi, încât sunt pline temnițele ungurești de martirii popoarelor. Au lăsat ei să fie închiși?

Baroneasa Roza.

Aș, de unde! S'au rugat de baroneasa Schönerberger, de o femeie stricată ca să-i ajute să ajungă la guvern. S'au legat de poalele unei mări din uliță, ca prin mijlocirea ei să pună mâna pe putere. Și au și isbutit. Au pus mâna pe putere, tac acuma după-ce s'au săturat și mai țin ciolanele, ca să strige din nou și să se răsvrătească când se vor isprăvi oasele de ros.

Coaliția.

Cum stă treaba acum în casa țării. Sunt 3 partide. Toate trei la putere.

Unul este partidul cel *poporal*. Așa zice românul că și minciuna-i vorbă. Mai aproape este însă cerul de pământ decât partidul *poporal* de popor. Acesta este partidul vlădicilor păpiștășești. Aștia-s poporalii.

Al doilea este partidul *constituțional*, partidul grofului Andrassy. Acesta este alcătuit din grofi și baroni și slujile lor.

Al treilea este partidul lui Kossuth, partidul *nemeșilor*. Iată frașilor cele trei clase istorice cari au stăpânit pe iobagi.

Magnații, vlădicii păpiștășești și nemeșii. Iată tot cele trei clase din trecut, luând însă acum alt nume. Ca și cum face cel-ce buctă, nu mai scrie pe tablă numele său, ci pune muerea (Risete). Tot el rămâne însă.

Deputații naționaliști.

Așa s'a făcut și cu domnii. Când ne-au văzut aceștia, că am intrat și noi câțiva acolo, s'au uitat speriați la noi.

Ei nu se puteau împăca cu gândul ca să vie acolo și oameni din popor, iobagi. Ni-au și pus acolo îndărăt undeva, pe la oglinzi. Și n'au vrut nici să stea de vorbă cu noi, nici să ne primească în comisiu. Au zis că noi nici nu putem fi partid, că ei nu ne recunosc, par'că votul dvoastră nu ar plăti nimic. (Rușine!)

„Ștreang“.

Când am început întâia oară să vorbim în Dietă, ca lupii au sărit asupra noastră. »Ștreang vouă!« au zberat ca niște turbași. (Rușine! Ștreang lor!) Un popă catolic a zis că trebuie să facă statul o *fabrică de ștreanguri* pe sama noastră. (Mănec-l rușinea! Rușine să le fie!) Și vă voi spune eu ce am cerut, și pentru ce ne-au fâgăduit ei ștreanguri.

Ei sunt acolo cu sutele și noi abia am putut ajunge 25 inși, 15 români, 7 slovaci și 4 sârbi.

Ținem însă toți unii cu alții, căci toți suntem reprezentanții neamurilor asuprite. Și eu nu perd nădejdea că încurând vor veni și ungerii între noi, după ce vor izbuti să se trezească din beția în care-i țin acești oameni.

Dacă am ajuns odată acolo, am socolit să facem legi dară. Noi am vorbit 25 de inși, eu însumi am vorbit de trei ori (Trăiască!) pentru că noi am avut ce spune. Ei n'au avut ce spune, căci ei nu vreau decât să mânănce și câtă vreme vorbeau nu puteau să mânănce. Rîsete).

Oratorul arată pe larg lipsa de activitate a parlamentului și atitudinea dujmănoasă a guvernului față de naționalități, pe urmă continuă:

— S'a sculat într'o ședință groful îngâmfat Andrassy să ne fie lecții și să ne amenințe că el, puternicul ministru va face așa s'asa cu noi. A zis, că noi nu spunem adevărul. Poporul nu vrea ceea-ce vrem noi. Pe popor îl iubește numai pe noi deputații ne va nimici ne va dipi. Să vă spun acum ce am cerut noi, ca să vedeți cu ce am meritat mânia grofului.

Ce au cerut deputații?

Noi am cerut întâiu sufragiu universal adică vot obștesc pentru toți. Aceasta d-voastră nu vreți? (Vrem! vrem!) Am cerut să se șteargă legea despre virilism, ca toate drepturile să vie dela popor. Nu vă place d-voastră aceasta? Ne place! Ne place!) Am cerut să se șteargă dreptul de candidare al fișpanilor și al fibiraelor. Am cerut ca pe slujbași să-i aleagă poporul. Nu vreți asta? (Vrem! vrem!) Am cerut ca presa, foile să fie libere, adică să se poată scrie tot ce ai pe inimă. Să fie iertat de pildă să-l înveți pe român, cum să-și iubească limba, neamul și legea, și nimeni pentru aceasta să nu poată fi tras la răspundere și aruncat în temniță.

Pân'acum de 25 de ani aproape în fiecare zi am dat noi jertfe temnițelor. Cei mai buni fii ai neamului nostru au gustat din amarul temnițelor. Oameni nevinovați sunt târați cu sutele în judecăți și osândiți la temniță grea. Am căutat cărțile și am aflat că nu este țară pe fața pământului în care să fie atâția osândiți politici ca la noi și mai undeva—în țara muscalului! (Rușine!) Numai aici se mai prigonește cuvântul și scrisul ca la noi. Vreți dv. aceste libertăți? (Vrem! Vrem!) De 40 ani tot cerem lege despre întruniri. Nu ni se dă. Azi în toate țările au oamenii slobozenii să se întrunească. Noi dacă am vrea să facem vre-o casină, vre-o societate nu suntem îngăduiți. Nu o vreți aceasta? (Vrem! vrem!) Am cerut să se șteargă legea despre fidei-comise, *moșilegare*. (Explică pe larg aceasta) Nu o vreți? (Vrem! Vrem!) Am cerut ca latifundiile, domniile mari să se parceleze (Arată pe larg nedreptatea latifundiilor). Nu vreți aceasta? (Vrem! Vrem!) V-am spus că este o lege, că la slujbaș nu-i slobod să i-se cuprindă plata numai dela 800 tl. în sus. Noi am zis, bine și așa, dar noi vrem și pe omul sărac să-l scutim. Să se facă lege, că căsuța, vacuța, hainuțele, plugul și uneltele să nu poată fi sechestrate, pentru ori-ce datorie. Să nu mai fie iertat să se liciteze și pernele de sub cap. Nu vreți asta? (Vrem! Vrem!) Am cerut mai departe să se reducă cătania dela 3 la 2 ani. Nu o vreți? (Vrem! Vrem!) Ce am mai cerut? Am cerut să se prețuiască din nou pământurile. Aici e cea mai mare nedreptate. Când a fost împărțirea pământurilor după clasă, pământurile spăhiilor le-au pus de a suta clasă iar a țaranilor de clasa I și II. Atunci erau ape multe pe pustele Ungariei și pământul nu a fost supus, cu nici o dare. Azi e acolo Canaanul unde erau bălți de apă, dare însă nu plătesc nimic. Am zis să se facă o nouă prețuială. Nu o vreți? (Vrem! Vrem!) Am cerut darea progresivă, adică o nouă cheie de dare care să fie aruncată pe cei bogăți mai mare, decât pe cei săraci.

A venit deunăzi la mine un biet om din Baia, cu biletul de dare. L-am întrebat că ce avere are? Mi-a spus că o căsuță, o grădină și vre-o două lanțe de pământ. Pentru asta plăția 70 de zloți dare. Adică tot câștigul său dintr'un an, și asta numai atunci, când Dzeu dădea rod. Lângă Ciaba are contele Weckheim o pustă de 150.000 de lanțe de pământ și sunt puse în cadastru ca pământuri neroditoare, plătind numai câte 60 și 70 cr. dare pe lanț. (Hoți! În Baia sunt mai roditoare!)

Asta-i nedreptate strigătoare la cer. Am cerut să i-se pună capăt. Atunci Wekerle, ministrul dărilor ni-a strigat în batjocură: *Abbs! nem lesz*

semmi! (Din asta nu va fi nimic!) (Rușine să-i fie! Jos cu el!) Și a avut dreptate să zică vorba asta fraților. Am căutat cafta unde-s puși toți deputații și am aflat că 2 din 3 părți dintre ei au puste. Ce credeți vor lăsa aceștia, să se pună greutățile pe ei, luându-se de pe umerii voștri?

Iată v'am spus ce am cerut. Și văd că dv. într'un glas aprobați lucrurile acestea. Atunci de ce ei ni-au strigat nouă »Ștreang« și în aceeași vreme spun că vă iubesc pe dv. (Ștreang lor!) Atunci cum a putut ministrul Andrassy să spue vorbele ce a spus. Noi de altfel am primit-o și așa. I-am spus, bine, dacă zici că iubești poporul, dă-i lui drepturi și prigonește-ne pe noi. (Lungi aplause).

Limba.

Cu toate ar mai merge, cum ar merge, dar la una nu ne putem înțelege, la drepturile limbei noastre. Ei zic că de ce ne plângem noi, că toți avem aceeași drepturi în țara aceasta. Încâtva au dreptate. Adevărul e, că nici pe român nu-i slobod nimeni să-l omoare. Aci suntem egali. Averele încă e apărută și a românului. Nu ț-o poate nimeni răpi, nici fură. Ne apără statul și munca, cu toate că vreau să aducă acum și-n privința asta o lege. Dar în lumea asta omul numai viața sa de animal o are?

Oratorul vorbește cu mult entuziasm despre dragostea de limbă și de neam. Stărnește furtună de însuflețire, când spune că pe aceasta: *Nici morți nu o dăm!*

Vorbește apoi despre *păcatele noastre*. Sbi-ciește beția, luxul, certurile, procese etc. Împăr-tășește staturi într'adevăr înțelepte, pe care deputații noștri, va trebui cu ori-ce prilej să le spună poporului. Termină într'o însuflețire fără margini. Cei din apropiere să grăbesc să-i strângă mâna.

După aceea ia cuvântul protopopul Radnei, *Procopiu Givulescu* și mulțumind deputatului pentru frumoasa sa dare de seamă, face propunerea pe care adunarea o primește cu aclamație, că *alegătorii români din M. Radna, aprobă întru toate activitatea deputatului lor, îi votează deplină încredere și mulțumită atât d-sale cât și întreg clubului deputaților pentru lupta bărbătească ce o duc în cameră și-i roagă să stăruiască înainte, cu curaj și bărbăție că poporul întreg îi urmează.*

Adunarea s'a încheiat la 4 jum. ore.

După adunare deputatul a făcut câteva vizite și a luat parte cu mulți alți oaspeți la ospitala masă a protopopului Pr. Givulescu, unde s'a dat o cină.

Seara a fost o reprezentațiune teatrală împreună cu joc în sala mare dela »Vulturul negru«. A luat parte și deputatul *Goldiș* cu doamna fiind obiectul unor noi manifestațiuni de dragoste din partea poporului.

S'au reprezentat piese de către diletanți instruiți de vrednicul învățător *Traian Givulescu*, care în scurtul timp de când e în Radna, a știut să facă adevărate minuni cu băeții.

Mai amintim că deputatul *Goldiș*, a dat învățătorului *Givulescu*, mai multe cărți folositoare pentru distribuire în popor, un lucru ce ar trebui să-l facă deputații noștri cât mai des.

— Rip. —

Din străinătate.

Evenimentele în Rusia. Agenția »Westnik« — anunță, că 10 oameni înarmați au atacat pe stradă un funcționar al depozitului de spirt, care se ducea să depeie la Banca Imperiului suma de 51 de mii de ruble.

Agresorii urmăriți au lăsat din căruță un

sac cu 7000 de ruble, iar cu restul a dispărut.

Două femei *Terentieff* și *Klimoff*, acuzate că au participat la atentatul dela 25 August împotriva ministrului *Stolypine*, au fost condamnate la moarte. Șeful comandant a districtului militar din Petersburg a schimbat pedeapsa în muncă silnică pe viață.

Alegerile în Austria. Viena, 13 Februarie. Termenul pentru alegeri este fixat. Ziua alegerilor generale este 14 Mai, iar balotagiile se vor face la 23 Maiu.

Afaceri culturale.

O INJURIE.

— Reflexiuni de Dr. George Ciuhandu. —

IV.

După aceste considerațiuni generale, aflu de bine să dau pe deplin »Luceafărului« cuvântul. Trebuie anume să prindem chestiunea de scurt: să vadă și soborul obștei cetitorilor de n'am greșit »Luceafărului«? Ori de nu ne-a greșit oare el nouă.

Scrie adecă »Luc.« în nrul său ultim din anul trecut, sub titlul »Alt an, alte nădejdi«, următoarele:

»Trecând mai departe la răvaș aparițiile nouă, vedem că Sibiul, cu profesorii seminarului andreian, ne pregătește surprize. Ne dă de-odată două reviste: una pedagogică, »Vatra Școlară«, condusă de dl prof. P. Șpan, alta teologică, netrecută încă prin botez, alcătuită de dl prof. N. Bălan. *Trebuința unei reviste, care se împartă în-țătura meseriei celor vr'o două mii de dascăli dela sate, s'a simțit de mult. Dar nu înțelegem cu mintea noastră profană de mireni — de altfel iubitori de biserică — ce lipsă mai are preoțimea noastră dela sate de-o așa zisă »revistă de specialitate«, când coloanele atât de încăpătoare ale »Telegrafului« puteau să cuprindă atât de bine întrecerile harnicilor profesori de teologie.*

— Și mai e o chestiune principiară la mijloc: noi (sub acest noi nu înțelegem numai pe cei trei directori ai acestei reviste, ci pe toți bărbații de seamă, cu cari au discutat această chestiune cei trei directori) socotim, că nu *chițibușeriile dogmatice*, nici excursiunile fără sfârșit pe câmpul mlăștinios al canoanelor, pot clădi temelii moral și intelectual al preoțimei noastre pentru îndeplinirea unei misiuni culturale, ci alte îndrumări ale luminii. Pentru D-zeu, nu corectitudinea în însirarea chestiunilor dela nu știu care sobor dela Nichea, ci *cunoașterea economiei raționale și drepturilor cetățenești*, înțelegerea istoriei noastre politice și literare, însușirea unei *limbi românești curate* — toate aceste, alături de cinstea patriarhală și de vechea frică aiui D-zeu, pot ajuta înaintarea culturală a preoțimei noastre.

N'avem vreme să ne adormim de contemplația stearpă a pravilelor moarte, noi cari numai prin luptă putem »deslegă durerile celor ferecați«. Din prilejiul apariției acestei reviste ne vom ocupa mai larg de aceasta chestiune.»

Care va să zică: Cierul nu are aceeași trebuință de o revistă a sa proprie, ci numai învățătorimea. Bag-seamă, pentru-că »învățătura meseriei« dascălești n'ar încapa și ea în coloanele »Telegrafului«, ori pentru-că »învățătura meseriei« preoțești nu și-ar avea caracterul și misiunea sa specifică, ca și dascălia? și, prin urmare, în-vățătura preotului român n'ar merita aceeași încurajare și sporire, sistematică și consecventă, ci numai incidental, în coloanele unui organ, care se ocupă cu de toate?

Mai departe, pentru frații dela »L.« ar fi »chestiune principiară« (?) că examinarea mai deaproape a tezelor de credință sunt »*chițibușeriile dogmatice*«; studiul dreptului, constituțiunei și a vieții bisericii primare, atinse în canoane, ar fi după »L.« — »escurziuni fără sfârșit pe câmpul mlăștinios al canoanelor.

Apoi cei trei directori ai »Luceafărului«, cari n'au competența studiului în atari probleme, ar fi autoritatea(?) care să ne dirigeze în materie de studiu teologic, să enunțe principiul »*chițibușeriilor*« și să ne luăm după dânsii, de a întoarce spatele credinței, să jertfim studiul trecutului bise-

ricii vechi și să alergăm, în goană, după precognițiile dâșilor, făcând studii numai în »cunoașterea economiei raționale și a drepturilor cetățenești, înțelegerea istoriei noastre politice și literare, însușirea unei limbi românești curate«, pentru-că numai aceste »pot ajuta înaintarea culturală a preoșimei noastre« alături de cinstea patriarhală și de vechia frică a lui Dumnezeu și nu »contemplația stearpă a pravilelor moarte«.

Sociale.

O întâmpinare.

Domnule redactor! Nu știu ce să fac: să vă mulțumesc pentru că mi-ați publicat reflecțiile privitoare la șezătoarea etnografică din Budapesta, ori să mă scuz că vi le-am trimis?! De unde să mă gândesc, că împărțirea unor atât de sănătoase vederi să vă atragă mânia »gentrilor« noștri, cari se vede: pentru că poartă »cabat« de piele, pălărie cu pene în ceafă și »gamașine«, cred că trebuie să graviteze negreșit spre Budapesta.

Să-mi dați însă voie să vă împărțesc durerea mea, văzând că în sinul nostru de popor țărănesc se ivesc buruieni cari amenință holda mare și până acum sănătoasă: feciorii de bani gata, cum se zice, cari pentru că ajung ca studenți în liceu să aranjeze cuadrile și jouri fise, socot că ei sunt aristocrați, vezi doamne. Ei au toate apucăturile și aierele gentrilor și după-ace au obținut odată titlul de »dr«, socot că sunt predestinați să judece vii și morți, să tragă săpuneală chiar ziarelor noastre naționale, conduse de bărbați cu reale merite în luptele politice.

Chiar de asta ne arde nouă: șezătoare în Budapesta și supărări lăuntrice, când la Bocșa e luptă, pe viață și moarte, în jurul cinstei noastre naționale! Nu era oare mai înălțător pentru toată suflarea românească să auzim că s'a făcut chestie de ambiț din aranjarea unui comitet de tineri cari să meargă în satele inundate de jandarmi (în cercul Bocșei, să verse duh și strajă să stee unde țărănimea este expusă atâtor tentațiuni și terori?!)

Să nu se știe oare pretulindeni între români de acel tiner gentry român bogat care la o petrecere din Budapesta a venit cu o actriță magniară și toată noaptea numai în jurul ei s'a învârtit?... Te pomenești că și la șezătoarea ce se proiectează vom avea onoarea cu astfel de dame.

Dar nu vreau să lungesc vorba, ci termin zicând:

În nici o împrejurare societatea românească nu-i permis să se amestece cu străinii. Nici ei la noi, nici noi la ei! Iar dacă a dat Dumnezeu să avem și tineri, feciori de bani gata, cum se zice, cari nu știu ce-i sărăcia, ci cresc în belșug, aceștia să caute a se distinge în depunerea examenelor, în lupta purtată în mijlocul poporului, acasă, în sat ori oraș, aranjând acolo șezătorii și conferințe. Că nouă luptători naționali de aceștia ne trebuie, iar nu lei de jour-fixuri ori crai cari bostonează!

Lugojanca.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Februarie 1907.

— **Conzistor plenar.** Pe ziua de 5/18 Febr. este convocat conzistorul plenar al diecezei Aradului. Va prezidia P. S. Sa episcopul I. I. Papp.

— **Felicitări în curtea episcopescă.** Marți în ziua de Trierarhi s'a împlinit al patrulea an de când părintele episcop Ioan Papp a fost ales în catedrala din Arad. Ziua alegerii coincide și cu ziua numelui luat în călugărie. Stimătorii Prea Sfințitului au profitat de aceasta zi de bucurie felicitându-l în curtea episcopescă. Conzistorul și corpul profesoral în corpore și-a exprimat felicitările prin rostul protosincelului R. Ciorogariu, credincioșii veniți în corpore dela biserică prin protopopul Vasile Beleş, »Victoria« prin secretarul Sava Raicu, tinerimea institutului ped. teol. prin o delegație. Mai de parte numeroși particulari.

După recepțiuni s'a servit masă bogată, la care s'a rostit cuvinte de inimă.

— **Gratitudine meritată** au manifestat bravi tineri universitari din Budapesta, cari în seara de 12 Februarie au serbat în memoria marelui mecenat Goșdu. Dl Nistor, președintele societății »Petru Maior« a rostit cu acest prilej un înduioșător discurs, după cum a făcut admirabilă impresie vorbirea dlui dr. A. Nyilvan, candidat de avocat, care a arătat că la gratitudinea celor de confesia gr.-or. trebuie să se alature toți românii, deci și greco-catolicii, căci prin fundația ce a lăsat, marele Goșdu a întărit întreg noamul românesc.

— **Starea sănătății lui dr. Lueger,** dupăcum spune ultimul buletin, s'a mai ameliorat.

— **La Bocșa.** Pentru a ține în curent pe cititori cu cele ce se petrec la Bocșa, redacția noastră are acolo ca trimis special pe dl G. Stoica, redactor.

— **Atragem luarea aminte** a tuturor cititorilor noștri, dar mai ales a publicului din Arad și jur, asupra anunțului privitor la concertul ce se va aranja în Arad în ziua de 3 Martie n., anunț pe care îl publicăm în altă parte a ziarului nostru.

— **Mijloace de luptă infame.** »Délvidéki ujság« (din Torontal) aduce o scrisoare a dlui dr. Liviu Ghilezan, care protestează cu energie împotriva uneltirilor »maffiei« din Mодоș. O societate de viteji anonimi răspundesc tot felul de știri, dar nici unul nu are curagiul să stee în față. Sorgintea tuturor infamiilor este banda care nu-și mai poate face p'acolo mendrele pe socoteala românilor.

— **Victima dragostei.** Tinăra contesă Ida Lichtenberg în urma unui amor nenorocit, ce-l întreținea cu un ofițer din regimentul de infanterie Nr. 17 din Laibach și-a pus capăt vieții trăgându-și un glonț de revolver în tâmplă.

Contesa care era în etate de 27 de ani, prin urmare ar avea o întreagă viață înainte-i a ajuns la desperare într'un bal mascat — focarul geloziei — iar ca loc al execuțiunii și-a ales domiciliul amanului.

Unde se putea de altcum o moarte mai fără remușcare.

— **Drama din amor a unui licean.** Din Sibiu vine știrea, că un elev din clasa a cincea de liceu, cu numele Nicolae Tărăuș, a ucis din gelozie, cu lovitură de cuțit pe gazda lui, văduva Ion Preșca, în următoarele împrejurări:

Tărăuș locuia de mai multă vreme la aceasta femeie și ajunsese în urmă să întrețină cu dânsa legături de dragoste, ba trăiau în concubinagiu cu toată diferența de vârstă, băiatul având numai 18 ani pe lângă cei 38 ai amantei.

Femeea se vede, că s'a săturat de copil, căci într'o noapte, spre marea desperare a tinărului, acesta a găsit în odaia ei pe un strein.

După mai multe încercări de împăcare în care băiatul, se străduia să-și înduplece amanta răătăcită — nenorocitul a trebuit să se convingă, că răceala, ce a cuprins-o față de el n'o mai poate încălzi.

Ba ce e mai mai mult s'a văzut dat afară din casă cu tot bagajul. Desperat de această nouă lovitură, a recurs la răsunare.

— Eri înainte de amiază s'a prezentat la văduvă acasă și după mai multe scene a trântit-o jos și i-a împlântat un cuțit în bregată.

Victima a sucombat, iar asasinul a fost predat în mâinile poliției de mulțimea alarmată de strigătele femeii.

— **Catastrofă pe mare.** Se telegrafiază din New-York: Vaporul Larchmont s'a lovit pe linia Yoj între Rock-Island și Rhode-Island cu o corabie Hary-Ennoleton. În urma acestei ciocniri vaporul s'a scufundat. Dintre 150 de pasageri, câți erau pe bord au putut fi salvați numai 18 înși dintre ceilalți cei mai mulți s'au înecat, iar restul a înghețat de frig pe luntrile de salvare.

Concert, petreceri.

— Tinerimea română pin Arad invită cu toată stima la Concertul ce se va aranja cu concursul doamnei Veturia Tritianu, al dșoarelor Hortensia Raicu, Veturia Papp și al corului teologic din

Arad Duminecă, în 3 Martie st. n. 1907 în sala cea mare dela »Ipartestület«. Prețul de intrare: de pers. 4 cor., de familie 10 cor. Venitul curat este destinat pentru gimnaziul din Brad. Inceputul la 8 ore seara. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. (Adresa cassarului: dr. Romul Veliciu, cand. de adv. Arad, str. Carolina nr. 1(c).)

Dela judecătoria și tribunale.

Achitat. Da, s'a întâmplat și minunea asta: la 11 Februarie s'a desbătut în Cluj, procesul intentat în contra dlui Simeon Zehan, pentru agitație, cer ar fi comis printr'un articol publicat în »Unirea«. A văzut însă și procurorul că nu e motiv de a fi osândit și numai din rușine n'a renunțat la acuză. După vorbirea de apărare a dlui dr. I. Pordea, jurații au și dat un verdict negativ și astfel dl Zehan a fost achitat.

Procesul »Telegrafului«. Sâmbătă, 9 Febr. n. a fost redactorul, dl Teodor V. Păcățian, la judele de instrucție al tribunalului reg. din Sibiu, pentru a fi ascultat în procesul intentat »Telegr. Român« pentru agitație. E improcesuat articolul »Agitatorii« (din numărul 133, anul trecut) scris de un colaborator extern al ziarului.

Poșta Redacției.

I. Vuia, B. C. Da, acel domn redactor e aici. Cât despre articol, la noi e principiul, că publicăm articole trimise anume numai pentru noi! Cel trimis de D-Ta, a apărut deja în alt ziar!

Amicului D. P., în Cermei. A fost cu nepuțință. Serviciul de noapte ne-a ținut în redacție până Duminecă dimineața la orele 4.

Multă dragoste!

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Economie.

Bine informați. Nainte cu două săptămâni ziarele ungurești locale au scris că banca »Victoria« a cumpărat moșia din S. Nicolaul-sârbesc a contelui Szapáry Pál, cu preț de 1,200.000 coroane. Direcția băncii »Victoria« a desmintit a doua zi această știre, arătând că nu se ocupă cu astfel de operațiuni.

Știrea (desmintită de cei competenți), o vedem în organul autorizat din Budapesta, numărul de ieri. Confrații, ori au reproduș necontrolând, ori au fost induși în eroare de corespondentul lor aradan.

Concurs

La banca »Astra« din Sasca-Montană (Szászabánya) află aplicare imediat un *contabil* pe lângă salariu începător de 1200 cor., taniemă statutară și locuință în edificiul băncii. Se recere să fie absolvent de școala comercială, se știe conduce independent contabilitatea băncii și se posedă limba română, maghiară și germană.

După un an va fi ales definitiv și conform dezvoltării institutului i-se va mări succesiv și salariul. **Direcțiunea.**

Publicațiune.

Subscrisul având lipsă de un stenograf român 3—4 săptămâni, aceia cari doresc să vină, să se insinue la mine, ca să ne înțelegem asupra condițiilor.

Dr. Nicolau Șerban,
advocat.

Candidat de avocat cu praxă

se caută în cancelaria dlui dr. Aurel Grișan, Aradu-nou (Ujarad). Vor fi preferiți cei ce știu și limba germană. Reflectanții să se adreseze direct.

„SENTINELA“

institut de economii și credit, societate pe acții în Satul-nou.

Activa.	Contul bilanțului pe 1906.				Pasiva.
Cassa în număr — — — — —	19606	55	Capital de acții : 2600 bncăți à cor. 100 — — — — —		260000
Bonuri : în Giro-Conto — — — — —	1681·20		Fond de rezervă — — — — —	10241·38	
la cassa de păstrare postală — — — — —	460·25		Fond de penziune — — — — —	7786·92	
la alte bănci — — — — —	1272·15	3413	Fond cultural filantropic — — — — —	586·92	18615
Cambii escomptate — — — — —		14	Depuneri spre fructificare — — — — —		485681
Împrumuturi hipotecare — — — — —		372949	Cambii reescomptate — — — — —		658494
Avansuri pe marfă — — — — —		60500	Avans pe efecte proprii — — — — —		7000
Lombard — — — — —		3904	Împrumuturi hipotecare cedate — — — — —		143100
Efecte proprii : efecte publice — — — — —	16775·—		Depozite de cassa — — — — —		3818
acții de diverse bănci — — — — —	10900·—	27675	Cauțiuni — — — — —		12568
Efectele cauțiunilor — — — — —		12568	Dividendă neridicată — — — — —		320
Efectele mesei studenților — — — — —		204	Interese transitoare anticipate — — — — —		17676
Casa proprie Nr. 814 — — — — —		4800	Diverse conturi creditoare — — — — —		291
Mobilier — — — — —	2359·82		Contul centralei la filială — — — — —		219057
10% amortizare — — — — —	284·82	2075	Profit transpus din anul 1905 — — — — —	1485·04	
Diverse conturi debitoare — — — — —		2591	Profit net în anul 1906 — — — — —	37944·77	39429
Interese restante — — — — —		1817			81
Contul filialei la centrală — — — — —		219057			
	1866054	09			1866054
					09

Eșite.	Contul profitului și al perderilor pe 1906.				Intrate.
Interese : după depuneri — — — — —	24063·08		Interese : de escompt — — — — —	90449·12	
de reescompt — — — — —	33034·98		hipotecare — — — — —	27533·03	
după împrum. hip. cedate — — — — —	5099·45		de lombard — — — — —	257·67	
de cont-curent — — — — —	396·03	62593	după avansuri pe marfă — — — — —	2422·68	120662
Contribuție : directă — — — — —	3539·—		Prodiversi : venite d. ef. lib. d. dare — — — — —	748·—	50
comunală — — — — —	623·84		alte venite și proviziuni — — — — —	1999·34	2747
10% după interesele de depun. — — — — —	2344·53	6507	Profit transpus din anul 1905 — — — — —		1485
Spese : încălzit, luminat, tipăr., cărți etc. — — — — —		4976			04
Porto postal — — — — —		1397			
Salar și relut de cortel — — — — —		8936			
Amortizări : din mobilier — — — — —	284·82				
perdere de curs la efecte — — — — —	78·—	362			
Competințe de timbru — — — — —		224			
Marce de prezență — — — — —		266			
Chirie — — — — —		199			
Profit transpus din anul 1905 — — — — —	1485·04				
Profit net din anul 1906 — — — — —	37944·77	39429			
		124894			124894
					88

P. Stoica m. p., dir. exec.

Satul-nou, la 31 Decembrie 1906.

Pentru compt.: Marcu m. p., secr.

Direcțiunea :

I. Neagoe m. p.

Damian Popescu m. p.

St. Popa m. p.

Dr. A. Birescu m. p.

G. Ortopan m. p.

St. Negru m. p.

I. Gașpar m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și corecte. — Satul-nou, la 31 Ianuarie 1907.

Comitetul de supraveghiere :

Ilie Bojin m. p.

T. Miclea m. p.

Ioane Gașpar m. p., preș.

Dr. Alex. Andressi m. p.

Corneliu Vereș m. p.

3 cuvinte: **Bársony. Ciorap. Szabadság-tér.**

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becur sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fleri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

30 fl.

Mașini de cusut.

Pe lângă rezponzabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăa numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Szív 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea fiitoare iau răspundere

Catalog gratuit și franco.

◆◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Scheiner, Samu, juvaeriu în Szeged.** Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

Tipografia „Tribuna“

Proprietar: GEORGE NICHIN
Arad, str. Deák Ferenc 20

Rugăm pe toți abonenții, să binevoiască a lăți ^{zia-}_{rul} „TRIBUNA“ în toate părțile, că numai așa putem lupta spre binele neamului românesc!

Cereți „TRIBUNA“ la cafenele, la casine!!

Cereți un număr de probă!

Abonamentul se vede în fruntea ziarului!!

Băncile românești, Oficiile parohiale, advocații, comercianții, măestrii, preoții, învățătorii se nu dea banii la străini pentru tipărituri, ci se procure toate cele de lipsă la Tipografia „TRIBUNA“, unde se fac tot felul de tipărituri dela cele mai mici până la cele mai mari, fine și pe lângă prețuri moderate.

Tipărituri și opuri putem face în ori ce limbă!

Pentru ziarul „Tribuna“ anunțurile le primește Administrația pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Să sprijinim instituțiunile românești!!

Ultoi de vii.

Colonia agricolă **HÁMORY** de ultoi de vie din Arad

liferează:

ultoi cu rădăcină lemnoasă

soiu curat ultoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitatea cea mai bună — și

● **in orice cantitate.** ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fișitățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

este unicul medicament cu efect în potrivă diareii copiilor.

— Bucata cu 10 fileri. —

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

la
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

— Preț curent mare și ilustrat —
— se trimite gratis și franco. —

AMESTEC DE CAFEA PRĂGITĂ INDIANĂ

• cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

Bothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră” Telefon 350

Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă de India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiesc să se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate capăta în următoarele pachete: $\frac{1}{8}$ klg. 50 fil., $\frac{1}{4}$ klg. 1 cor., $\frac{1}{2}$ 2 cor.

Magazin mare de:

Vinuri de șampanie, francezești și ungurești, liquer din țară și străinătate, precum tot felul de articoli de specerie.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, $4\frac{1}{4}$, $4\frac{1}{2}$, $4\frac{3}{4}$ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

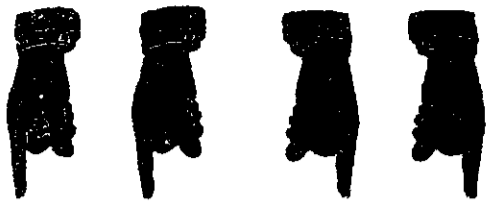
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utcza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili și demni de încredere.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajduság!
Bajuszpedrő.

Védjegy.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințezi
pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin poșta se trimite numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor

Balzul regesc
contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de in-
treaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
ângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am in-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios
pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de pân'acum pentru înfrumșetarea feței sunt
stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medica-
ment nestricăcios. Nu conține mercurul, prin umare:

- Crema Fáy** e unica nestricăcioasă contra pistruiilor, jubri-
ților și alte boale de piele.
- Crema Fáy** dealătură ori ce beșicătură, peclugni și ori
ce pată.
- Crema Fáy** face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.
- Crema Fáy** nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel
nu e stricăcioasă.
- Crema Fáy** nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lăcească fața.
- Crema Fáy** se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
schisă nrul 8, roșie nrul 12
și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numeri.
Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
blond,
brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndajuns, ca pă-
ră sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește pă-
rul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți sufar din tusa, respinare nere-
gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îi istonează pe om în un
grad, că de multori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
turiile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție „Coloniale”. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la răceli
de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând
gingivalele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

la toate comandele liferarea se face cu reîntoarcerea poștei,
in întreaga țară.

Când se înșală damele mai tare? Dacă își comandă cor- setele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune.
Poștiți și osteniți până la mine, unde se pregă-
tes croinzile cele mai la modă și cele mai po-
trivite.

Corsete gata, îndreptătoare
de talie, ce le vind în prețuri
foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne
cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete
Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Cuie frig

se încălzească cu
cărbone de cărămidă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREK

ARAD

Piața Andrassy nr. 3.

— Telefon 886. —

Tot acolo unicul magazin de grav argin-
tin „VENUS” pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de țintini. —

Dacă vrei să cumperi

ghete bune și țititoare

ne lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetete pregă-
tite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Sănuță, unsoare și tot felul de articole de cârnățarie

pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zilnic în băcănia lui

Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă pre-
țuri moderate, trimițând cataloage mari ilus-
trate. — Numai la mine se poate căpăta
„ȘCOALA” de cimbalmă, după care poate
învăța foarte ușor ori și cine și fără pro-
fesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.,
a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea ba-
nilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbaimă și de mnzice

MAKÓ (casa proprie).

„Laboratoire Cosmetique Matild”

Contra catharelor cele mai învechite a le
ofticeii,
mai folositor e decât ori și ce altele siru-
pul de brad Cas-
tillio. Alină tusa, în-
cetează asudările de
peste noapte, paten-
tează apetitul bolna-
vului, încetează scui-
parea de sânge. Pre-
țul unei sticle 2 cor.
40 fil. In casuri de
tot grave și pilurile
„Guajacolin” o
cutie 4 cor.

47 Kgr. cântărea
dl Dr. Gera Attila din Volo-
sánka, care din tubercu-
loasă s'a vindecat prin siru-
pul de brad Casullio și de
sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Kgr.

Pentru anemici,
femei în galbi-
nare, pe cari li
doare foarte mult
mijlocul spatelor,
cărora le slăbesc pu-
terile la un lucru
bagatel, pe cari con-
secvent li doare ca-
pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și în-
t-rească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN”, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de trimetere pot da ori și cui.
Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de
brad Castillio al D-tale a folosit foarte ficei mele
bolnavă de consumpțiune, rog cu reîntoarcerea poștei
încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com.
Gömör, Restér, u.p. Ochitina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
D-ta siripul Hypophosphat, recunosc că și in ce-
nusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot reco-
manda cu conștiința liniștită medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nestricăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
moasă și rumenă să-ții delă-
turi pistrui, petele de ficat,
so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-SAPUNUL PUDRA MATILD 1 coroață.
1 cor. 60 fil.
80 fileri.
1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porc (scutit prin lege și sprijinit de
stat) este o in-
venție epocală
pentru econo-
mii. Cine o in-
trebuințează
după îndrumă-
rile prescrise:
porcul scapă
și de boala
cea mai pri-
mejdioasă și
că cele scrise
nu formează
reclamă, mă
îndătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav,
porcul totuși o murit. — O
cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE” (intemeiat
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

„LIGEDIANA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Liget.

CONVOGARE

Onorații acționari ai institutului de credit și economii, ca societate pe acții »LIGEDIANA«, se invită la a

V-a adunare generală ordinară

care se va ține la 10 Martie st. n. 1907 p. m. la 3 ore în sala școlii rom. ort. din Liget.

OBIECTELE DE PERTRACTARE :

1. Deschiderea adunării generale prin președinte și designarea unui notar și doi bărbați de încredere. 2. Constatarea membrilor prezenți și a voturilor. 3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, precum și prezentarea bilanțului pro 1906.	4. Deciderea asupra profitului curat, votarea absoluturului direcțiunii și al comitetului de supraveghiere. 5. Alegerea a unui membru în com. de supraveghiere. 6. Eventuale propuneri.

Liget, la 1 Februarie 1907.

Direcțiunea.

Spre orientare: La adunarea generală pot avea vot decisiv acei acționari, cari corăspund §-lui 16 din statute.

Active.	Contul Bilanțului.		Pasive.		
Cassa în număr	752	25	Capital de acții încurs din 20000 cor.	16900	—
Cambii escomptate	56854	20	Fond de rezervă §	4715	96
Cambii cu asigurare hipot.	25000	—	Depuneri și interese capit.	30731	52
Mobiliar.	162—	—	Reescompt	26997	—
După amortizare de 10o/o	16—	146	Interese transitoare.	800	30
			Profit curat	2607	67
	82752	45		82752	45

Erogate.	Contul de Profit și Perderi.		Venite.		
Intetese la dep. red. și capit.	1491	40	Interese de escompt și hipotec.	6202	37
Interese de reescompt	1645	70	Provizțiuni și taxe §	2064	17
Contribuție de stat și com.	830	82			
10 % dare la depuneri d. interese	149	12			
Marce de prezență	405	—			
Salare	560	—			
Servitorului	48	—			
10 % amortizare din mobiliar	16	—			
Binefacere	100	—			
Chirie	80	—			
Regii	332	83			
Profit curat	2607	67			
	8266	54		8266	54

Liget, la 31 Decemvrie 1906.

G. Nicolaeviciu director m. p.,

jun. D. Cereguțiu, comptabil m. p.,

DIRFCȚIUNEA:

Dănilă Cereguțiu, m. p.,

Nicolae Secoșanu m. p.,

Todor Nedelcu m. p.,

Nicolae Dragoi m. p.,

Nicolae Murariu m. p.,

Petru Higea m. p.,

Bilanțul acesta confrontându-se cu cărțile institutului întru toate s'a aflat de bun.

Liget, la 8 Februarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Dănilă Mayer m. p.,

Petru Arnaut m. p.,

Nicolae Bojin m. p.,